

Especial Letras Galegas

Fernández del Riego: O Home que valía por Mil

Francisco Fernández del Riego. Unha vida dedicada a Galicia

Páxinas II e III

O Santuario da Franqueira na Cañiza acolleu a conmemoración do centenario do Seminario de Estudos Galegos

Páxina V

A RAG estrea o documental 'Francisco Fernández del Riego, o que nunca se rendeu'

Páxina VI

A Federación de Librerías Galegas reivindica a lectura en galego

Páxina VII

LETRAS GALEGAS 2023
**FRANCISCO
FERNÁNDEZ
DEL RIEGO**

ESPECIAL LETRAS GALEGAS

Por Guillermo Rodríguez

Francisco Fernández del Riego. Unha vida dedicada a Galicia

Botamos man dun precioso libro que co título de “O HOME QUE VALÍA POR MIL”, con textos de Antón Mascato e ilustrado por Pepe Carreiro, ven de poñer no mercado editorial Galaxia sobre a vida de Francisco Fernández del Riego.

Esta publicación vains levando da man dende o Rexurdimento polo que Galicia se ve doutra maneira seguindo os relatos de Rosalía de Castro, Curros Enríquez, Pondal, etc.

No plano histórico asistimos á declaración dos estado de guerra proclamado polo Capitán Xeral de Galicia. Corría o ano 1901. Precisamente, no remate desta época ven ao mundo Francisco Fernández del Riego na aldea lucense de Vilanova de Lourenzá. Alí seus pais rexentaban unha tenda de tecidos.

Paco ou Paquiño, como lle chamaban de pequeno, mostrou dende os seus primeiros anos unha curiosidade especial polo seu reducido mundo da aldea lucense.. Ao non poder facelo de verdade viaxou polo mundo das mans de Julio Verne, en “20 leguas dun viaxe submarino”; de Mark Twain seguindo “As aventuras de Tom Sawyer”, etc. ata que aos 14 anos puido saír da súa aldea par ir estudar bacharelato a Monforte de Lemos, no colexio dos Escolapios. Alí xa puido ler distintos libros, estudar e coñecer mais polo miúdo todo aquel mundo polo que debecía..

Aos 17 anos debeu trasladarse a Madrid para estudar Dereito que era o que seu pai tiña destinado para el, aínda que lle gustara mellor Filosofía e Letras.

Por aqueles anos Madrid era un fervedoiro social e político. Os cidadáns culpaban ao rei Alfonso XIII da morte de miles de soldados na guerra de África. O 14 de abril

de 1931 sería proclamada a República. O rei abandonaba a corte e saía camiño de Francia dende o porto de Cartaxena. Nunca máis voltou. As Cortes declarárono culpable de alta traizón.

En medio de todo este balbordo Paco del Riego dedicouse a ler a Rosalía, a Pondal, a Curros...a Vicente Risco, o pai do nacionalismo galego que lle marcaría o

camiño cara ma facerse galeguista e decatarse de como Madrid gobernaba sen ter en conta os intereses de Galicia. “Era a morte sen remedio da nosa querida Galicia”, en palabras de Vicente Risco.

Chegado o verán voltaría a Lourenzá pero con outras ideas na cabeza. “Volvo ao meu país onde temos todo por facer”, diría o xove del Riego.

Cando chegou á aldea mobilizou aos veciños para celebrar actividades co gallo do Día de Galicia. Escribiu e repartiu folletos explicativos e o 25 de xullo subiu ao balcón do concello onde colocou unha bandeira de Galicia e botaría un dos seus primeiros discursos galeguistas.

Rematado aquel verán non voltaría a Madrid senón que se afincaría en Santiago onde seguiría os estudos de Dereito. Alí entraría en contacto coas ideas galeguista e nacionalistas ao ter contacto con Vicente Risco, con Carvalho Calero, co pintor Luis Seoane, con Castelao e tantos mais que conformaban un exército de galeguistas e nacionalistas galegos.

Na rúa do Vilar nº 15 descubriría a imprenta de Anxel Casal que sería o forno do que saírían obras de todo tipo sobre o galeguismo e o nacionalismo galego. En decembro de 1931 fúndase en Pontevedra o Partido Galeguista (PG). Nel militarían vellos galeguistas como Castelao, Vicente Risco, Alexandre Bóveda, etc.

Paco del Riego remataría a súa carreira de Dereito aos 21 anos de idade pasando a ser profesor na Universidade compostelá. Para espallar o sentimento galeguista vendeu libros da editorial Nós. Sería nestes intres cando coñece a Evelina, unha estudante de farmacia coa que se casaría anos máis tarde.

Colaborou na redacción do Estatuto de Galicia proxectado polo Partido Galeguista. Sería o primeiro Estatuto de Galicia. Sería posto a votación polo pobo galego o 28 de xuño de 1936. Escritores e deputados deron mitins por toda Galicia polo SI AO ESTATUTO. Paco del Riego encargárase da propaganda a favor do Estatuto. O resultado sería un SI rotundo. Só faltaba ser aprobado

17 de maio

Día das Letras Galegas 2023

Francisco Fernández del Riego

caixaruralgalega.gal

rúa

páy

ESPECIAL LETRAS GALEGAS

polas Cortes do Estado. Cousa que non ocorrería porque o 18 de xullo dese mesmo ano produciuse o golpe de estado que daría lugar a Guerra Civil española.

Paco del Riego opúxose á sublevación fascista e participou na resistencia vendéndose na obriga de esconderse en casas de amigos para que non o fusilaran como ocorrería cos seus amigos Ánxel Casal, Alexandre Bóveda, Camilo Díaz Valiño... Moita xente tivo que fuxir naqueles tráxicos momentos, aínda así sería recrutado para ir á guerra por estar na zona controlada polos golpistas.

Rematada a guerra tres anos despois Paco del Riego volveu a Compostela pensando volver dar clases como antes fixera pero non foi posible. Tiña sido inhabilitado polo novo Goberno por ser militante do Partido Galeguista, igual que fixeron con miles de persoas.

Diante desta situación decidiu irse a para Vigo onde traballou de avogado e profesor clandestino. Para non ser identificado pasou a chamarse Francisco Fernández. En 1940 casou con Evelina, aquela estudante que coñecera antes da guerra. E facía tertulias cos amigos galeguistas que se salvaron da represión e da morte como Carlos Maside, o arquitecto Manel Gómez Román, os escritores Darío e Xosé María Álvarez Blázquez, o dono do balneario de Mondariz Henrique Peinador. Falaban

de recuperar ao Partido Galeguista pero todo con moito segredo porque a policía vixiaba todos os seus movementos.

Aínda así en 1943 xúntanse nunha casa de Coruxo uns vinte galeguistas. Entre eles estaba Ánxel Fole e por suposto Paco del Riego. Alí acordarían resucitar ao Partido Galeguista. Paco del Riego encargárase da propaganda do novo partido e tamén das relacións públicas. Foi detido varias veces, incluso foi encarcerado.

Era un home entregado de cheo á causa de Galicia. Tamén colaboraba con xornais e revistas de fora de Galicia que se publicaban en países onde houbera galegos emigrantes, como na Arxentina. Colaborou coa BBC británica, que tiña un programa en galego. O mesmo facía cos xornais editados en Galicia pero aquí baixo outros nomes como Salvador Lorenzana, Adrián Siolovio, Cosme Barreiros, Santiago Amaral...

A Guerra Mundial rematou no ano 1945 pero Franco seguía no poder. As esperanzas de que o réxime ditatorial franquista rematara frustráronse. Habería que seguir loitando na clandestinidade.

Entre tantas cousas que bulían na cabeza de Fernández del Riego estaba a creación dunha editorial para poder imprimir libros e así estender a lingua e a cultura de Galicia. Pretendía seguir a estela de Ánxel Casal, o editor e impresor que ir

que coñecera en Compostela. Así nacería a Editorial Galaxia que fundaría cos seus amigos Ramón Piñeiro, con Otero Pedrayo ou Xaime Isla. Ao tempo que puxeron en marcha unha imprenta para imprimir os libros da editorial e outros traballos. De alí saíra a revista Grial de literatura, arte, arquitectura, economía...

Como sempre, Paco del Riego fixo de todo na nova editorial. Falou coas escritoras e cos escritores; corrixiu os textos dos libros; escribiu prólogos; revisou probas da imprenta...

Esta editorial leva publicado os mais importantes libros do século XX sobre Galicia. Hoxe segue publicando.

D. Paco del Riego tería tempo para escribir as súas cousas sen abandonar as tarefas daquel partido resucitado naquela casa do areal de Coruxo.

En Galaxia publicarían "Historia da literatura galega" así como "Escolma de Poesía galega". En 1960 entraría na Academia Galega; tiña 47 anos. Pouco tempo tardaría en propoñerlle á Academia a celebración do Día das Letras Galegas. Proposta que foi aceptada e o 17 de maio de 1963 celebrouse a primeira festa dedicada a Rosalía de Castro. Ese mesmo ano sería elixido para dirixir a Fundación Penzol.

Franco morre en 1975, por fin cae a ditadura e regresan as institucións democráticas. Paco del Riego xa tiña mais de

70 anos pero seguiu traballando por Galicia, agora participando en todas as homenaxes que se lle fixeron aos galeguistas asasinados e perseguidos polo franquismo.

Despois de celebrar o seu 70 aniversario decidiu poñerse a escribir o que non puidera facer en toda a súa vida pero, para iso, precisaba tempo. Cousa que atopou deixando a dirección de Editorial Galaxia nas mans do coñecido escritor Carlos Casares.

Así foi como D. Paco del Riego puido dar ao prelo as súas mais significativas obras: "Ánxel Casal e o libro galego" e "Pensamento galeguista" (1983); "Pensamento galeguista do século XIX" e "Escritores de Portugal e do Brasil" (1984); "Diccionario de escritores en lingua galega" e "O río do tempo. Unha historia vivida" (1990); "Álvaro Cunqueiro e o seu mundo: vivencias e fabulacións" (1991); "O cego de Pumardedón" (1992).

As portas do século XXI e, xa con 84 anos, aceptou presidir a Academia Galega da Lingua. E chegarían os recoñecementos ben merecidos: Fillo predilecto de Lourenzá, Fillo Adoptivo de Nigrán, Medalla de Ouro de Vigo, Galego Egrexio, Doutor Honoris Causa pola Universidade de Vigo...

En 2003 morreu a súa dona Evelina Herbella e, sete anos despois, en novembro de 2010, falecería D. Paco Fernández del Riego.

ESPECIAL LETRAS GALEGAS

Caderno da viaxe

Por Xoán Antón Pérez-Lema

Supremacistas

Dende o aznarato (1996-2004) abrollou no Madrid político e mediático un fenómeno supremacista de amplas e plurais manifestacións repeticadas en menor medida nas nacións e territorios do Estado. Fenómeno supremacista que conecta coa ideoloxía dominante da España franquista e, máis atrás na historia, conecta co mainstream españolista de raigame castelá que estruturou dende a chegada dos Borbóns e aínda máis dende a xeralización da educación (Lei Moyano, 1851) a linguaxe dominante na identificación e comprensión da España como Estado e tentou definir dende aquela o que tiñamos que pensar e sentir.

Segundo esta corrente que arestora da a batalla cultural non debe haber máis lingua española de uso xeral na Galicia ca o castelán. O galego, como moito, ha ser unha curiosidade etnográfica ou folklórica que non pode ser esixido para os aspirantes á docencia e emprego público. A galegui-

dade non constituiría identidade nin cidadanía de seu, senón simple adxectivación xeográfica. A liberdade e igualdade das persoas no Estado español seica dependería de sermos unha única nación española

cunha única lingua e unha única cultura. Velaí o seu xorne iliberal, ao xeito dos fundamentalismos chauvinistas ruso, polaco ou húngaro arestora gobernantes.

Este supremacismo tenta dominar os contidos da historiografía e educación, no ronsel dunha España supostamente existente como nación de seu dende hai 500, cando non dende hai 2000 anos. Velaí o ferreño rexeitamento á realidade histórica do Reino de Galicia como “regnum” máis antigo da Europa (século V), teimando en salientar un reino astur e despois asturleonés que non existiu senón como periferia do grande reino de Galicia dos reis Afonso VII, Afonso VIII e Fernando que explica o camiño de Santiago, as vilas marítimas de Baiona, Noia, Betanzos, A Coruña ou Viveiro e a Catedral compostelá co seu marabilloso Pórtico da Gloria.

Mais as arelas deste supremacismo son, sobre todo, económicas. Porque a negación de Galicia como país de noso permítelles impornos roles subsidiarios -cando non co-

loniais- no que atinxe a actividades empresariais que outros non queren por xerar custos ambientais e prexudicar actividades empresariais bem máis rendíbeis para as veciñanzas afectadas.

Velaí a actual enxurrada de autorizacións de parques eólicos e a eucaliptización do País da man dunha ENCE ancorada polo deep state na ría de Pontevedra. Porque dende a perspectiva dunha España única na que Galicia non ten existencia política nin autogoberno real somos só un 5,5% do PIB e um 5,1% da poboación polo que son prescindíbeis para esa España alicerces da nosa economía como a construción naval, sector mar-industria ou agrogandería, mentres infraestruturas para nos fulcraís como o AVE a Portugal ou o corredor europeo de mercadorías non encaixan na radialidade das comunicacións que deriva desta ideoloxía supremacista.

O supremacismo non só ameaza a nosa identidade. Ameaza o noso benestar.

Por Baldomero Iglesias Dobbarrio. Mero.

Mentireiros

Moito nos mentiron. Levamos esa lousa enriba do lombo mesmo nos relatos históricos que hoxe se revisan. Si, porque a historia estana mandando facer os que mandan, e escribenlles ao ditado do que interesa contar, sen ser verdade. Gran explosivo, desta volta tamén hai eleccións! Pois leña! Os políticos repítense e non acadan o creto necesario. Moitas veces nos mentiron. Os da afronta, os que recadan votos de traizón, poñamos por exemplo, a día de hoxe, os que dixeron que se perdía o castelán por culpa do galego. E iso dino tendo os medios de comunicación e as informacións, publicacións, músicas, películas, series e todo o que se queira, en castelán, como canle de transvase de coñecementos. Quen ten problemas -sábeno ben- é o galego, tan cheo de limitacións, tan privado da súa gala. Pero insisten, e a Nosa Lingua ferida desde hai séculos. Si, convén dicir

que mentiron e aínda menten, ademais non corrixen nin reparan, son da precaria condición humana que fai desgoberno da lingua, esta que escribo. Non repuxeron, non incluíron a xenerosidade na súa humana forma de facer e de vivir. Nunca houbo imposición do Galego, nunca! Mentiron novamente e iso non pode quedar impune. Merecen o noso desprezo. Ofen-

déronnos moito, moi intimamente e non teñen perdón. Son tamén, con eles, moitos os que calan e consentiron. Moita xente que se sumou ao desprezo, ás denuncias públicas, ao asañoamento con profesorado que defendía a posibilidade recuperadora da dignidade idiomática dun pobo para coa súa propia Lingua. Cometeron o desequilibrio -que consta na lexislación que nos ocupa- e que invita a un idioma “do deber” contra o idioma de saber, quizais aprender. Ofenderon coas porcentaxes do reparto. O reparto é a condición á que invitan os que rouban, un clásico xa. Repartir con urxencia é o que pedía aquel que roubou de noite, querendo espallar a culpa antes de ser delatado pola luz do día.

Aínda hai forzas políticas que acoden en favor dos mentireiros, e xa que logo ladróns, moitos medios de comunicación e din que case todos en Galiza falamos galego, seica o oitenta por cen. Quedan tan anchos na súa mentira! Que falta de ignorancia, dicía o tolo. Si, son moitos a

mentir na mesma dirección. Anque todos sabemos a verdade, sabemos que estamos perdendo a Nosa Lingua, a única que é nosa e que non ten relevo xeracional. As políticas non funcionaron, entre outras moitas cousas porque necesitan ilusión e forza, inmersión e orzamentos necesarios. Sorpréndenme tamén as institucións que están atadas e que en favor das subvencións calan. Danme vergoña no seu silencio, igual que os políticos que non se chantan mentres non se repoña a dignidade do noso código único de referencia e propiedade, de entendemento. Non poden pasar da indignidade das porcentaxes, da ilegal lei que ampara o deber de saber español, en contra do “consello” de aprender galego. Queremos que o Galego sexa esa vía de comunicación normal, antes que calquera outra, como é o lóxico. Queremos que o futuro estea tamén na nosa boca e senón, non os votamos!

Director: Guillermo Rodríguez Fdez.

T.658 58 50 49

guillermo@novasdoeixoatlantico.com

Edita: Editorial NOVAS DO EIXO ATLÁNTICO S.L.

Avda. Sarmiento Rivera, 4-4ºD

(36860 PONTEAREAS - GALIZA) - T. 658 58 50 49

redaccion@novasdoeixoatlantico.com

Imprime: Publicaciones Tameiga S.L.

Publicidade: Departamento propio e axencias

publicidade@novasdoeixoatlantico.com

Fotografía: Departamento propio

Deseño e maquetación: Fran Eiró

Redactor Xefe: Roberto Mansilla Blanco.

Colaboradores:

GALIZA: Montserrat Rodríguez – Porto Ucha – Raquel Vázquez – C. Méixome – M. Xiraldez – Pérez Lema – X. Glez. Mtnéz. – B. Iglesias (Mero) – Nemesio Barxa – Andrea Goro – Anxo Mena – I. Otero Varela – Susi Rodríguez – Jesús Témez Fernández – Isidoro Gracia – Rafael José Adalid – Laura de Cáceres – Kiko Neves – Ramón Mariño.

PAIS BASCO: Nicolás Xamardo. **CANARIAS:** Fco. Puñal.

Fotografía: Dpto. Propio.

Humor: Tokio, Martirena – Pepe Carreiro – Francisco Puñal – Felix Ronda – Fuco Prado – Sex.

Depósito legal: VG-138-2015

EIXO ATLÁNTICO
REVISTA DE CULTURA GALEGA

O Santuario da Franqueira na Cañiza acolleu a conmemoración do centenario do Seminario de Estudos Galegos

José González Martínez

A Asociación de Funcionarios/as para Normalización Lingüística, da man do seu fundador Xosé González Martínez, en colaboración coa Deputación de Pontevedra, o concello da Cañiza, a Secretaría Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia e o párroco da Franqueira, promoveron este domingo 7 de maio, no adro da Igrexa da Nosa Señora Santa María da Franqueira, un acto público para conmemorar o CENTENARIO DA FUNDACIÓN DO SEMINARIO DE ESTUDOS GALEGOS.

Un acto na memoria do poeta Don Ramón Cabanillas. Autor do "Romance da loita entre o Príncipe Mouro e o Devoto Cristián", publicado no ano 1927, a instancias do seu mecenas Don Enrique Peinador Lines, e que se escenifica todos os 8 de setembro, nas celebracións litúrxicas das romaxes da Nosa Señora Santa María da

Franqueira, unha das advocacións marianas máis antigas do Reino de Galicia, xunto coa advocación á Nosa Señora das Ermitas en Viana do Bolo e da Nosa Señora da Barca, en Muxía.

O monolito descuberto este domingo foi elaborado pola Escola de Canteiros de Pontevedra coa seguinte lenda: "Na memoria do poeta D. Ramón Cabanillas, autor do "Romance da loita entre o mouro e o cristián" a instancias do seu mecenas D. Enrique Peinador Lines, que se escenifica neste lugar na celebración da Festa da Franqueira. Centenario da Fundación do Seminario de Estudos Galegos."

A rolda de intervencións abriuse con Xosé González Martínez, fundador da Asociación de Funcionarios para Normalización Lingüística, seguido de Clodio González Pérez, mestre (xubilado), etnógrafo e historiador, membro da Real Academia Galega; do Mu-

seo do Pobo Galego; do Consello da Cultura Galega.; do Instituto de Estudos Tudenses e do Instituto de Estudos Galegos Padre Sarmiento, quen conferenciou sobre as tradicións da Franqueira. A Continuación tomou a palabra o Párroco do Santuario da Franqueira, Xavier Alonso Docampo seguido do Secretario Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia, Valentín García. O acto pechouse coa intervención do Alcalde da Cañiza, Luís Piña.

Segundo recolle Xosé González Martínez, nun artigo de opinión publicado este sábado 6 de maio, no periódico La Región baixo o título "Vieiro da franqueira, tradición e galeguismo", "...na década dos anos vinte o empresario galeguista, Enrique Peinador Lines, propietario do complexo hoteleiro e das augas de Mondariz-Balneario, filántropo e mecenas da cultura galega e dos seus ilustrados, adoitaba levar os "bañistas" en

peregrinaxe ata o santuario da Franqueira para que presenciasen dous valores etnográficos propios: a danza branca dos arcos e a disputa dialéctica do mouro e cristián. O texto do diálogo que manteñen os dous personaxes foi escrito por Ramón Cabanillas para o Seminario de Estudos Galegos

en 1927, do que este ano se cumpre o centenario da súa fundación, e publicado ese mesmo ano pola revista Nós. Por aquel entón Cabanillas traballaba para o Balneario de Mondariz como "relacións públicas" e director das revistas "La Temporada" e "Mondariz..."

Por Nemésio Barxa.

Degradação

Podía ser um grande motivo de celebração. Poderia ser uma data a considerar. Podia ser ocasião de festa para que uma velha e culta cidade elogiase as letras da sua velha e culta língua. A histórica Auria, celebrada polos seus depósitos auríferos, polas suas águas termais, pola sua ponte romana, sua catedral românica, seus importantes vultos estudiosos como o P. Feijoo em Mélias ou São Rosendo em Celanova, são causa bastante para integrar o concerto de galegos que vemos o 17 de maio como referente de

uma fala e de sua escrita. Cidade que foi berce de trovadores e poetas e que chegou a constituir um referente cultural, até ser conhecida como Atenas Galega; que no início do século XX publicava jornais e revistas em galego e foi capaz de reunir o grupo de intelectuais mais importantes que deu a cultura galega, a Geração Nos com vultos como Otero Pedraio, Cuevillas, Vicente Risco, Taboada Chivite..., essa cidade poderia celebrar o dia de lembrança anual que floresce em maio. Ainda nos deu um Blanco Amor vibrante,

magnífico e integro. Uma cidade que parou seu relógio urbano quando uma juíza desnorreada descabeçou um governo municipal bipartito que com imaginativos projetos tratava de relançar anteriores anos de paralise. Uma cidade, que havendo sido culta e respeitada, é motivo de chacota. Anos de caciquil decadência em mãos ávidas de poder e riqueza remataram numa aliança diabólica, um terceto letal baseado em espúrios interesses pessoais, amparada por uma cidadania passiva e incluso complacente, que rebentou os limites geográficos e de comedimento convertendo á noutra hora Atenas galega no grande letreiro que há poucos dias co-

rria por canles de TV, redes sociais, jornais e revistas e todo o Estado que dizia "OURENSE CIUDAD SIN LEY", ilustrado com a imagem dos Sres.

Presidente e ex-presidente da Deputación e do alcalde capitalino, tocados de chapéu a lo "lejano Oeste americano". Alguém reagirá na videira consulta popular ou seguiremos a rir as gracetitas do pavero trio?... "de victoria en victoria hasta la derrota final"

Quinta do Limoeiro, maio do 2.023

globaltea
informática + telefonía

- Ordenadores novos e reacondicionados
- Venta e reparación de móbiles
- Internet low cost: Lowi, O2, Simyo, DIGI

Rogello Groba Groba, 21. Telf: 986 640 003 - PONTEAREAS
R. Victoriano Pérez Vidal, 42-B. Telf: 986 340 528 - SALCEDA
Alcalde Casal Aboy, 2. Telf: 986 184 898 - TUI

PINTURAS
BARCO LEÓN

PINTURA PLÁSTICA - BARNICES
ESMALTES - PAPELES

PINTAMOS SU CASA. PÍDANOS PRESUPUESTO

Paseo Marítimo, 2. 986 660 379 - 686 571 679. Ponteareas
Pillanueva, 18. 986 651 145 - 609 366 364. A Cañiza

ESPECIAL LETRAS GALEGAS

Brasil e Portugal, 13 Cimeira com grandes benefícios

Reforço de laços e novas perspectivas para os imigrantes, foi fundamental.

Numa visita marcada pela data de grande importância para Portugal, o 25 de abril, foi recebido, Luís Inácio Lula da Silva. Com uma visita que representou um futuro promissor para os dois países.

Com isto, governos de Portugal e do Brasil assinaram treze instrumentos jurídicos de cooperação

ambas as partes”.

Acordo em matéria de proteção de testemunhas, tendo em vista um combate “de forma coordenada à criminalidade violenta e organizada”.

Memorando de entendimento “para a criação de mecanismos de fomento da cooperação bilateral para o intercâmbio de boas práticas na promoção e defesa dos direitos das pessoas com deficiência”.

geológica e na exploração mineral e a contribuição para a transição energética sustentável na ótica da verticalização do setor”.

Compromissos para a cooperação biomédica, tendo em vista reforçar a cooperação ao nível da investigação, e também entre a Agência Espacial Portuguesa e a Agência Espacial Brasileira.

Criação de uma carta de Lisboa na área da saúde.

Memorando de entendimento entre o Turismo de Portugal e a Embratur.

Protocolo de cooperação entre a Agência Lusa e a EBC (Empresa Brasil de Comunicações), que vão cooperar “nas áreas de produção noticiosa, da distribuição de informação, das tecnologias, da documentação e da qualificação dos seus profissionais”.

Memorando de entendimento para promover o reconhecimento mútuo de títulos de condução (cartas de condução).

Memorando de entendimento na área do cinema entre o ICA e a ANCINE, tendo em vista atualizar um anterior sobre a mesma matéria, “sublinhando a vontade mútua de ambas as partes de continuarem a promover a produção cinematográfica de Portugal e do Brasil, através do cofinanciamento de projetos dos dois países”.

Sendo assim, um novo governo e novos horizontes, Brasil reforça seus laços mais do que nunca com o país irmão, favorecendo aos milhares de imigrantes que buscam em Portugal, uma melhor forma de vida, seja por trabalho, reforma ou estudos.

Nilce Costa e Christian Salles

bilateral no final da 13.ª Cimeira Luso Brasileira, acordos que abrangem áreas como a educação, justiça, saúde, economia e cultura.

Estes são os acordos:

Acordo sobre a concessão de “equivalência de estudos de educação básica/fundamental e média/secundária”.

Acordo sobre a criação da Escola Portuguesa de São Paulo – Centro de Língua e da Cultura Portuguesa que visa definir um entendimento comum sobre a sua instalação e funcionamento, “estabelecendo-se, para este fim, um conjunto de princípios e obrigações a serem observados por

Memorando no domínio da energia com o objetivo de promover “o desenvolvimento e a implementação da cooperação institucional, técnica e científica, bem como a partilha de conhecimento, e incentivar a realização conjunta de programas, projetos e atividades”.

Criação de “programas e iniciativas de eficiência energética, na integração de eletricidade de base renovável na rede, no armazenamento de energia e de combustíveis renováveis, como o hidrogénio e o biometano”.

“Constituição de parcerias, partilha de conhecimentos na pesquisa

A RAG estrea o documental ‘Francisco Fernández del Riego, o que nunca se rendeu’

A Real Academia Galega acaba de estrear o documental na súa canle de Youtube o documental “Francisco Fernández del Riego, o que nunca se rendeu”, realizada por Miramemira, cujo título reflicte esa capacidade do protagonista do Día das Letras Galegas 2023 de non deixarse vencer nunca polas adversidades, ese compromiso de traballar sen descanso a prol do país de quen foi unha figura central da Galicia do século XX.

Complétanse así 90 minutos de cine documental na Rede sobre a vida e o legado dun home quizais ata o momento coñecido sobre todo como editor, pero que foi moito máis. A serie, con guión de Belén Rivero e dirección de Damián Varela, amosa os seus diversos perfís e percorre a súa vida dende o seu nacemento en 1913 ata o pasamento en 2010.

No documental participaron personalidades do mundo cultural e literario galego como o presidente da RAG, Víctor Frei-

xanes, Malores Villanueva, Manuel Román, Ramón Nicolás, María Xosé Queizán, César Cunqueiro, Xesús Alonso Montero, Henrique Monteagudo, Ramón Villares, Fina Casalderrey, Margarita Ledo, Camiño Noia, Francisco Castro, Xosé Manuel Soutullo, Dolores Vilavedra, Patricia Arias Chachero, Antón Santamarina e Víctor F. Freixanes; e mais Rosa Aneiros, Ismael Ramos, Rosalía Fernández Rial, Tamara Andrés, Cándido Panigua e Leticia Costas.

Tamén participan na serie alumnos e alumnas do CEIP Juan Rey, a escola de infantil e primaria de Lourenzá; e mais o músico do Valadouro Nuno Pico, coñecido como Grande Amore, o comunicador Matías Tarrío e o escritor Bernardo Penabade, encargados das voces en off de don Paco nos anos de mocidade, madureza e vellez, respectivamente. A música da serie foi creada por Álvaro Trillo, que recorreu á percusión inspirándose no propio carácter de don Paco.

Un Día das Letras para celebrar a 'militancia pola lingua' de Del Riego

A presidenta da Deputación de Pontevedra, Carmela Silva, e a deputada de Lingua e Memoria Histórica, María Ortega, anunciaron a programación das Letras Galegas dedicadas a Francisco Fernández del Riego con charlas, espectáculos de teatro e cociña, contadas, publicacións, obradoiros e exposicións que se desenvolverán durante todo o que queda de 2023, celebrando a "militancia pola lingua" de Del Riego.

Ademais, xa cara a finais de ano, a Deputación e a Fundación Penzol organizarán unha exposición sobre Del Riego que mesturará unha parte documental con fondos do autor e paneis informativos. A mostra estará dispoñible na

sede de Vigo da Deputación aproveitando que foi a cidade onde pasou a maior parte da súa vida (e onde reside boa parte do seu legado) e tamén a súa condición de vigués distinguido.

Mural en Gondomar pola Violencia Zero

Por outra banda, a artista Tamara Baz vén de pintar nun lateral do Campo de Fútbol das Cercas, en Gondomar, como nova proposta

do programa provincial "Mulleres en Acción. Violencia Zero". A obra, que ocupa vinte metros de lonxitude, fala das diferentes formas de violencia machista que as mulleres seguen a padecer na actualidade. O mural foi inaugurado xunto con Carmela Silva, o alcalde de Gondomar, Francisco Ferreira, amais da concelleira de Igualdade, Nuria Lameiro e persoal do CIM do Concello.

A Federación de Librarías Galegas reivindica a lectura en galego

A Federación de Librarías de Galicia aborda con espírito reivindicativo este vindeiro 17 de maio, día das Letras Galegas. Mentres o sector literario e editorial galego ven de amosar a súa calidades e interese, coa publicación de obras de altísimo recoñecemento no pasado 2022, o certo é que as cifras de lectores en lingua galega son aínda baixas: soamente o 4% dos lectores de Galicia elixe o galego como lingua nas súas lecturas, segundo apunta o informe elaborado pola Federación de Gremios de Editores de España (FGEE).

Unha cifra, que, aínda sendo baixa, mellora os ratios do ano anterior, polo que dende a Federación de Librarías de Galicia amósanse "optimistas pero, sobre todo, loitadores e traballadores para situar as letras galegas donde lles corresponde entre os lectores".

Por iso, esta vindeira xornada festiva, as librarías galegas ofrecerán até un 10% de desconto nos libros en lingua galega os días 16 e 17 de maio como un xesto reivindicativo para o fomento da lectura en lingua nai.

Ademais, moitas librarías asociadas organizan nos días anteriores e posteriores á data sinalada actividades vencelladas a esta conmemoración, que poden consultarse na Axenda Cultural de Librarías de Galicia.

A Federación de Librarías de Galicia é unha institución constituída sen fins de lucro, integrada actualmente por 141 librerías de toda Galicia, que leva 45 anos traballando pola defensa dos intereses comúns do sector, e fomentando o crecemento dos lectores con diversas campañas.

Máis información na nosa web

www.novasdoeixoatlantico.com

LA PARADA

GASOLINERA, CAFETERÍA Y SUPERMERCADO 24H

TELF. 986 484 444

A QUEIMADIÑA A-52 SALIDA 291

OURENSE

Os Pinchos de Primavera poderán degustarse un mes máis

A sétima edición do concurso “Sabores de Ourense, Pinchos de Primavera” rematou coa entrega dos diplomas aos hostaleiros responsables das mellores propostas. Porén, as súas creacións poderán seguir disfrutándose nos locais correspondentes durante un mes máis ou, nalgún caso, incorporaranse á carta fixa do establecemento.

O representante dos hostaleiros felicitou a organización polo desenvolvemento do concurso, o que máis locais convocou de todos os que se celebran en Galicia, e agradeceu a implicación do Concello de Ourense.

Os premios foron para: Primeiro premio: Portovello, polo pincho A terma. Segundo premio: Fuentefría, polo pincho Fume de mar. Terceiro premio: Bágoa Gastrobar, polo pincho Entre foliada e foliada. Accésit ao pincho máis creativo: Portovello, polo pincho A terma. Premio do Público: La zapatería del abuelo, polo pincho Ouren-masala (120 votos). A responsable do local levou, ademais, o premio do seu peso en cervexa. Premio Pincho Celíaco, outorgado pola delegación ourensá da Aso-

Entrega de premios no Concello de Ourense.

Pincho “Fume de mar”, de Fuentefría.

ciación de Celíacos de Galicia: Portovello, polo pincho A terma.

O xurado, composto polos co-

ciñeiros Iñaki Bretal e Antonio Botana, así como por Rut Nieves, profesora na Escola de Hostalaría e Turismo IES Vilamarín.

O Goberno de España subvenciona o transporte urbano de Ourense

O Concello de Ourense recibirá do Goberno de España 333.294,36 euros en concepto de axuda para reducir os títulos de transporte multivíaxe: os da tarxeta Milenio ordinarios e para estudantes. O Ministerio de Transportes, Mobilidade e Axenda Urbana incluíu esta cidade na relación provisional de entidades locais beneficiarias das axudas directas ao transporte público terrestre urbano no ámbito local regulada polo RD-Lei 20/2022.

Esta subvención, solicitada por acordo da xunta de goberno Local do 30 de decembro de 2022, permitiralle ao Concello de Ourense compensar a perda

de ingresos pola rebaixa de prezos que operan desde o 1 de xaneiro até o 30 de xuño de 2023, e que fixan en 0,31 euros cada billete ordinario pagado coa tarxeta Milenio (un desconto do 50%) e en 0,22 euros os da tarxeta Milenio Estudantes (cunha baixada do 48,33%).

O billete ordinario sen tarxeta mantense en 0,85 euros, e de balde para as persoas menores de idade, pensionistas, discapacitadas e desempregadas.

Por outra banda nada se sabe da posta en marcha dos novos autobuses municipais. A empresa Scania entregou ao Concello 15 buses térmicos que teñen un prezo 300.000 euros cada un.

vinoteca

Cotrozo

Bo café e excelentes viños na mellor compañía

Rúa Francisco de Moure, 11 (O Couto)

Tfno. 988 61 81 41. OURENSE

FORTE DO VIÑO

Desaiunos. Pinchos. Tapas. Fútbol bar.

T.655 09 28 55 Rúa Greco, 4. O COUTO (Ourense)

Torremolinos

Café Bar Torremolinos

Felicidades ao Couto

Rúa Marcelo Macías, 35. Teléfono 988 231 107 OURENSE

Establecemento seguro Certificado desinfección

www.saneacontrol.com

Adegavella

Eirexa 14, ABELEDA.

32765 A TEIXEIRA – Ourense.

Tfnas. 606807897 - 660047602

info@adegavella.com

Ribeira Sacra

Criada Regulada Denominación de Orixe

Boas festas do Couto

Semana da Cultura na Sociedade Albor

A Sociedade Cultural e Deportiva Albor, do barrio do Couto, celebra a denominada Semana da Cultura desde o día 22 ao 26 de maio. O pregón de José Luís Rodríguez Cid será o día 22 ás once da mañá e ás 8 da tarde impartirá unha conferencia sobre O Camiño de Santiago. Día 23 charla sobre Cruz Vermella impartida por Felipe Ferreiro ás 8 da tarde. O día 24 charla sobre taller asociación diabética Auria ás 10 da mañá. Pola tarde charla de O Carrabouxo e recital do movemento cultural Nós, a xente do redor. O 25 pandereitadas Loureiro e Albor ás 7 da tarde, teatro "A tía lambida" e actuación de gaiteiros de Albor. O día 26 peche de actividades coa charanga da sociedade.

Haberá exposicións de pinturas de Juan Manuel Romar; de fotografías de Rafa Salgado e viñetas de O Carrabouxo. En canto a torneos, serán de tute, subastado por parellas e dominó, de lúns a venres na cafetería da sociedade. Na sala multiusos desenvolverase a programación infantil, de lúns a venres, con proxección de películas.

Alabor naceu o día 15 de abril de 1969 presidida polo avogado Felisindo Arce Vidal. En 1972 abriu un teleclub e organizou a primeira semana cultural coa participación de don Ramón Otero Pedrayo, Patriarca das Letras Galegas. De Albor saíu a asociación de veciños do Couto, en 1978 e en 2004 naceu o grupo Pandereiteiras.

Rondalla da sociedade.

Conta Emilio Rodríguez, o presidente do colectivo desde hai dous anos, que pasaron de 50 socios a 160 e que grazas a estas altas de socios a sociedade é solvente. Engade que en 2024 organizarán unha homenaxe aos tres asociados máis veteranos: Antonio Piña, Silvino Valcárcel e Pedro Jiménez.

Emilio Rodríguez, presidente de Albor.

O Couto celebra as festas aos 75 anos da creación da parroquia

Procesión dos fachos desde O Couto á catedral de San Martiño.

O barrio ourensán do Couto celebra as súas festas desde o 17 ao 21 de maio unha vez concluída a novena de Fátima, os cultos especiais, a procesión e rosario de fachos con misa na catedral. Cúmprense 75 anos da creación da parroquia da nosa Señora de Fátima. O día trinta de maio do ano 1948 a imaxe da virxe de Fátima, tallada por José Ferreira Thedim, chegou de Portugal a Ourense e foi recibida na Praza Maior por corenta mil persoas.

Unha vez concluídos os actos relixiosos comezan as festas populares nun barrio que foi dormitorio de Ourense nos seus comezos. O mércores día 17 de maio, Día das Letras Galegas, haberá pasarrúas desde

as 10 da mañá coa Charanga Albor. Pola tarde, os asistentes poderán contemplar unha exhibición de taekwondo. Actuación de Orquestra Panorama ás 21:00 horas na rúa Dalí. Xoves 18 continúa a música con pasacalles amenizados por unha charanga, para terminar o día co ritmo do Combo Dominicano. Venres 19 unha charanga por música á xornada desde primeira hora, e nesta ocasión a festa grande chegará coa Fórmula. Sábado 20 día forte no Couto, que arrinca coa Charanga de Trives, para seguir coa orquestra Mar Azul. A verbena correrá a cargo da Disco Móbil Gramola e o grupo ourensán Horizón. Domingo 21 o barrio do Couto despedirase das súas festas a ritmo de charanga.

A OFICINA
Bar de pinchos

Goza dun agradable ambiente e desconecta da túa rutina co mellor persoal, degustando unha consumición.

Tlf. 988 31 80 83
Juan de Angas, 12
O COUTO (Ourense)

CAFÉ-BAR GOLDEN
EST. 2023

Desayunos. Bocadillos.
Hamburguesas. Sándwichs.
Postres. Rúa Zurbarán, 11. 650 13 90 27. O COUTO. Ourense

Meson do Manolo

Carta e menú do día. Comidas de empresas. Celebracións.
Rúa Greco, 21. Tfno 988 22 14 58 O Couto - Ourense.

CAFÉ BAR O' PIORNO

Almorzos. Tapas.
Menú do día.

Avda. de Portugal, 130
Tfno. 988 244 154
OURENSE

OURENSE

X Salón do Viño e Licores Galegos de Calidade en Expourense en xuño

O comité asesor de Ourense Vinis Terrae reuniuse en Expourense para perfilar o programa de actividades da X edición do Salón do Viño e Licores Galegos de Calidade que se celebrará no recinto feiral os días 5 e 6 de xuño consolidado como o único salón exclusivamente profesional e destinado aos viños autóctonos de calidade. Presentáronse os avances na comercialización de adegas galegas expositoras, na captación de compradores nacionais e importadores internacionais e na organización do programa de actividades.

Entre as novidades está o Primeiro Concurso “Coñece os nosos viños”, unha cata cega por equipos dirixida exclusivamente a profesionais do sector do viño. Os equipos estarán constituídos mínimo por dous e máximo por catro membros profesionais do mundo do viño: catadores, enólogos, adegueiros, distribuidores, camareiros,... que poñerán a proba os seus sentidos e os seus coñecementos dos viños de Galicia. O prazo de inscricións neste con-

Reunión do comité executivo de Vinis Terrae.

curso, que repartirá 1.5000 euros en premios, xa está aberto e os interesados poden inscribirse a través da web www.vinisterrae.es (onde tamén poden consultarse as bases ao completo). O prazo de inscrición concluírá o 1 de xuño ás 12.00 h.

Na feira impartiranse catas comentadas, en español e inglés, dos viños brancos, tintos premiados cos “Acios de Ouro” e de augardentes e licores tradicionais recoñecidos cos “Potes de Ouro” nas catas oficiais de Galicia 2022, proba organizada por Agacal-Experiencias de Calidade, entidade adscrita á Consellería do Medio Rural. Tamén se celebrará a terceira edición da cata extraordinaria

Ourense Vinis Terrae e haberá un Túnel do Viño e Licores de Galicia que presentará máis de 150 referencias das adegas expositoras no salón.

No relativo ás presentacións dirixidas a adegas, collerá a presentación da Plataforma Tecnolóxica do Viño (PTV), asociación que aposta pola Innovación como motor da competitividade do sector vitivinícola, nacional e europeo e que conta na actualidade con máis de 200 socios. Impartirase unha xornada sobre sustentabilidade e viticultura que abordará a xestión da pegada de carbono nas adegas. Ademais, EVEGA presentará o seu último monográfico sobre variedades de Galicia.

Concurso de Proxectos Emprendedores

O Primeiro Encontro Interxeracional entre o tecido empresarial e os diferentes modelos formativos (Universidade e centros de Formación Profesional) tanto de Galicia como do Norte de Portugal, celebrouse en Expourense. Emprendemento, innovación e talento foron os fios condutores deste encontro que reuniu a 200 asistentes que participaron activamente no programa de conferencias impartido por unha vintena de expertos.

Inspiro albergou ademais a final do Concurso de Proxectos Emprendedores no que participaron estudantes da Eurorexión de graos universitarios, FP ou Master de centros educativos como a Universidade de Vigo, o CIFP A Farixa, e da Escola Superior de Tecnoloxía e Gestao de Lamego (Portugal).

O proxecto gañador foi “Luxsit. Espectáculo de luces con enxame de drons” de Gabriel Alejandro Pérez Salgas, Lucas Hermida Pena e Santiago Alberto Currais Martínez, os tres alumnos do Grao de Enxeñería Aeroespacial da Universidade de Vigo.

Este premio está dotado con 500 euros e unha mentorización a cargo da empresa Big Formación. Luxsit propón espectáculos de luces con drons como alternativa aos fogos artificiais. O segundo premio foi para o proxecto “Master of Secular Crafts” creado por dúas alumnas Laura Bernardo e Gisela Santos da Escola Superior de Tecnoloxía e Gestao de Lamego, en Portugal. Trátase dun proxecto turístico que inclúe aloxamento e a convivencia e aprendizaxe con artesáns do liño ou do barro, entre outros.

O obxectivo deste Concurso de Proxectos Emprendedores foi vincular o ensino co mundo empresarial de forma bidireccional, é dicir, que as empresas coñecesen os proxectos e investigacións que se realizan nos centros educativos para que poidan aplicalos á súa actividade e, tamén, que as empresas estimulen nos alumnos a capacidade de crear proxectos cunha clara visión práctica que logre aumentar a produtividade e competitividade. En definitiva, poñer en contacto as ideas, o talento e a experiencia.

Trasníños
ARÁNDANOS
SIN CONSERVANTES SIN COLORANTES
¡Da terra a túa mesa!
Pedidos: 617 41 80 17.
O TRASNO. Rúa Lepanto, 10. Ourense.

Las tapitas de Marian
Empanada de maíz.
Arroz con zamburiñas. Ensaladas. Tarta de Allariz.
Rúa Lepanto, 19 . Tfno. 622 70 90 45 . OURENSE

Bar FUENTEFRÍA
Afumados
Carnes
Clásicos
Queixos
Ensaladas
Rúa Viriato, 6
OURENSE

O Capricho
Servizo a domicilio
CASCO HISTÓRICO OURENSE
Rúa Lepanto, 17 - baixo - OURENSE
Tfno. 988 981 601

ARBO

Unha "espectacular" LXIII edición da Festa da Lamprea

O Concello de Arbo celebrou unha "espectacular" LXIII Edición da Festa da Lamprea do 28 ao 30 de abril, a primeira celebrada coa distinción de Interés Turístico Internacional, segundo explicou un comunicado do Concello.

As festas comezaron coa lectura do pregón o día 28 de abril a cargo do popular ex xogador de baloncesto Fernando Romay. No acto estiveron presentes o alcalde Horacio Gil; a directora de Turismo de Galicia, Nava Castro; o deputado Santos Héctor; a vicepresidenta segunda del Congreso dos Deputados, Ana Pastor; o conselleiro de Sanidade, Julio García Comesaña; e o delegado da Xunta en Pontevedra, Luis López.

A extensa programación incluíu a apertur de Arbomuestra, a actuación da Banda de Música Unión

Musical de Valladares, o concerto na Praza do Consistorio, a Charranga Encerellados, os grupos folclóricos A Barca de Loimil e O Son das Tabernas, Mel de Meiga e Dous Tipos e as orquestras Olympus e Cuarta Calle.

Dende o Concello de Arbo agradeceron o gran labor desenvolvido pola Guardia Civil e Protección Civil, ao Goberno de España, á

Xunta de Galicia, Deputación de Pontevedra, Abanca, Fundación Segundo Gil Dávila, entidades colaboradoras e asociacións culturais, a promoción constante dos medios de comunicación e o traballo, a implicación e a xenerosidade de todos os expositores, voluntarios, membros da organización, persoal municipal, restauradores e veciños e veciñas de Arbo.

"Quere o teu Mercado" en Arbo

A praza de abastos de Arbo participa un ano máis na campaña internacional "Quere o teu mercado", que conta co apoio da Xunta de Galicia. Os nenos e nenas poderán achegarse ao Mercado Municipal dende o sábado 13 de maio a partires das 10:30, e aprender dun xeito divertido a coñecer as verduras, froitas, peixes e carne, ao mesmo tempo que recibirán un agasallo e disfrutaran de xogos e música.

Esta campaña que se desenvolverá no mes de maio, organizada polo Concello de Arbo, coa colaboración dos praceiros e a Xunta de Galicia, os participantes na campaña e os compradores recibirán unha papeleta para entrar no sorteo de agasallos e produtos. Con esta iniciativa preténdese fomentar o consumo de produtos frescos no Mercado, que no caso de Arbo lévase mellorado considerablemente nos últimos anos.

Certame de corais "Vila de Arbo"

O Concello de Arbo, coa colaboración da Coral Polifónica de Arbo, organizou no Auditorio Segundo Gil Davila o sábado 6 de maio o "VIII Certame de corais Vila de Arbo" tras dous anos de parón pola COVID 19.

Neste certame de corais participaron dúas agrupacións non profesionais que tampouco per-

tencen a ningunha escola profesional ou semiprofesional de música, sen ningún tipo de acompañamento musical (soamente a capela).

A obra obrigatoria nesta edición do concurso foi "BAMBO-LIÑA en memoria de Antonio Paz Valverde, unha gran insignia artística que puxo selo á cultura e a música coralista.

Recurso administrativo pola Liña de Alta Tensión

O Concello de Arbo, en consenso coas asociacións e os veciños e veciñas afectadas, procederon a interpoñer recuro de alzada contencioso-administrativo con respecto ao extremo relativo ao outorgamento de autorización administrativa previa para a liña aérea de transporte a 400 kV Fontefría-Fronteira Portuguesa xunto á Resolución de data do 8

de abril de 2022 da Dirección Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental, pola que se formula Declaración de Impacto Ambiental do proxecto "Interconexión norte con Portugal" (Subestacións de Covelo e Beariz e Liñas asociadas a 400 kV Fontefría-fronteira portuguesa)

O recurso interponse unha vez transcorrido o prazo legalmente establecido para o ditame

de Resolución por parte da Dirección Xeral de Política Enerxética e Minas con respecto do requirimento de anulación formulado por este Concello fronte á Resolución de data do 22 de decembro de 2022, da Dirección Xeral de Política Enerxética e Minas e sendo desestimado o citado requirimento de anulación por parte do Goberno de España.

PfC Condado

+55
Pompas Fúnebres
del Condado
Gracias

CONDADO/PARADANTA

SALVATERRA DE MIÑO

Salvaterra, Salceda e As Neves renovan proxecto de apoio ás mulleres

A alcaldesa de Salvaterra de Miño, Marta Valcárcel, a tenente de alcaldesa de Salceda de Caselas, Loli Castiñeira e a concelleira de ensino e benestar social de As Neves Pilar González Casas, mantiveron unha xuntanza de traballo para preparar as bases do Programa de Promoción da Igualdade e Prevención da Violencia de Xénero destinado a mulleres dos tres municipios, que suman máis de 23.000 habitantes.

As tres responsables municipais avanzaron as principais liñas de actuación, centradas en asesoramento integral, orientación e apoio psicolóxico, xurídico e laboral especializado e personalizado e en autoestima, formación e benestar das participantes.

Ademais de reforzar a saúde física e mental e a formación, o Programa promoverá medidas de inserción laboral das mulleres a través de recursos e mediación directa coas empresas.

O Programa, que este ano está cofinanciado polo Fondo Social Europeo, obtivo na edición de 2022 o maior número de puntos na valoración da Secretaría Xeral de Igualdade da Xunta de Galicia. As tres responsables políticas confirmaron que de nova está prevista a xestión compartida, o que permite aforrar custos, mellorar a especialización profesional, eliminar duplicidades e incrementar a calidade dos servizos pres-

tados ás mulleres.

O Programa, que contempla visitas a empresas e encontros grupais, valorizará o coñecemento e a experiencia mediante o debate, a cultura e o audiovisual.

Esta é a segunda vez que Salvaterra de Miño, Salceda de Caselas e As Neves únense para traballar nun Programa conxunto e integral, fomentando a igualdade e previndo a violencia contra as mulleres.

Marcha ciclista polas Letras Galegas

O vindeiro mércores 17 de maio volve a tradicional Marcha Ciclista das Letras Galegas, logo duns anos mermada pola Pandemia.

17 quilómetros de percorrido para tódalas idades, onde pasaremos unha xornada matinal lúdica e deportiva, como xa era costume cada 17 de maio.

Con saída e chegada na Praza

do Concello, e unha parada para o desexado aprovisionamento que será en Fornelos, ciclistas de tódalas idades daranlle aos pedais por diversas parroquias salvaterrenses.

Ao remate da ruta na Praza do Concello, farase un sorteo de agasallos para todos e todas a/os participantes.

Convocatoria dos "Premios de Educación 2022-2023"

O Concello de Salvaterra convoca un ano máis, a decimoitava edición dos "Premios de Educación" co ánimo de incentivar o estudo e reforzar actitudes e hábitos relacionados co traballo, esforzo, participación e convivencia entre os xóvenes, chegando este ano á súa decimoitava edición.

Toman parte neste concurso o alumnado do Instituto de Educación Secundaria e dos tres Centros de Educación Primaria de Salvaterra de Miño -CEIP In-

fante Felipe, CEIP de Leirado e CEP Carlos Casares-, en todos os seus finais de etapa e establécense como premios catorce lotes informáticos e tres bolsas de estudos de tres semanas a Reino Unido durante o verán, na localidade de Worthing.

A entrega dos mencionados premios terá lugar tras a finalización de todos os cursos e etapas, en datas que serán anunciadas no seu momento e levarase a cabo no Salón de Plenos do Concello.

XV Festa da Sementeira e a Música

Os veciños da parroquia de Corzáns en Salvaterra celebraron os pasados días 13 e 14 de maio a XI edición da Festa da Sementeira e Música na área recreativa muiño da ponte, en Corzáns, coa colaboración da Asociación Quinta do Piñeiro.

O evento adicado as tarefas agrícolas, comezou o sábado coa particular ruta de tractores que chega ata o municipio veciño de

Monção. Tamén se inaugurou a Feira de Artesanía na área recreativa. Pola tarde foi a quenda dos mais cativos, con obradoiro de cerámica, xogos infantís e a demostración do funcionamento dos muiños que correu a cargo de Romer. Os grupos As Lucernas de Fiolledo e Tanto nos Ten actuaron na festa pola tarde. Pola noite animaron aos asistentes os concertos dos grupos Ialma, La

Quinillada, Recambios Tucho e La Duendeneta Dilleis.

O domingo tivo lugar a tradicional labranza con bois amenizado polo grupo Naiama, e a lectura do pregón a cargo de Xosé Antonio Touriñán; así como tamén as desexadas olimpíadas agrícolas de maiores e pequenos e os concertos de Donicelas, Festicultores Troupé, Malvelas e Son das Tabernas.

Servicio integral a la construcción
DERIVADOS DEL CEMENTO
COVELO
986 644 036
www.covelo.cc
grupoluco@covelo.cc

CERRAJEROS Y MULTISERVICIOS HOGAR
O REMENDÓN
637 764 865
www.cerrajeroremendon.es
24h.

BAZAR SANTOS
RECEP: 86005 - TELF: 986 65 81 07
Fonte da Vila, 7 - SALVATERRA DE MIÑO
marialuisasm@hotmail.es
Punto de recollida de: AMAZON - UPS - GLS - CELERITAS - DHL - NACEX

CONDADO/PARADANTA

SALVATERRA DE MIÑO

O CPA Condado, bronce no Campionato de Europa de Grupos de Show

O CPA Condado Salvaterra, dirixido por Eduardo Caride, participou o pasado 5 de maio en Paredes (Portugal) no Campionato de Europa de Grupos Show e Cuartetos, evento internacional ao que acudía por segunda vez.

Esta tempada, o CPA Condado apostou por "35mm", unha coreografía baseada nun curto cinematográfico, na que anteriormente alcanzaron o Subcampionato de España dándolle de novo pase directo ao Campionato de Europa. Nunha competición de altísimo nivel, o CPA Condado conseguiu en Portugal o bronce por detrás dos españois do CPA Gondomar e dos italianos Divi-

sión.

CPA Gondomar e CPA Condado son os dous únicos equipos galegos que conseguiron chegar a esta cita internacional. Cabe resaltar tamén que por primeira

vez na historia na modalidade de Grupos Shows, dous quipos galegos conseguen subir a un podio nacional na mesma categoría e representar a Galicia e a España nunha cita internacional.

Obradoiro "A túa marca persoal" no IES Salvaterra

A Casa do Viño acolleu este 19 de abril o primeiro obradoiro de "A túa marca persoal", con Dinámicas realizadas coas Metodoloxías Lego® Serious Play® e Canvas, patrocinado pola sociedade Zendal, empresa española, con presenza internacional e sede no Porriño.

O obradoiro foi realizado por persoal de RRHH da empresa

Zendal, sendo estas Laura Lemos e Sol Epstein Fernández. Destacouse a importancia de escoitar e participar en actividades formativas, recreativas, de voluntariado e outras que lles permitan descubrir as habilidades e habilidades que temos. Como escribir un currículo e así por diante. Estaba cheo de excelentes ideas que apoian o desenvolvemento das túas habilidades suaves.

Cea benéfica polo terremoto de Turquía

O venres 28 de abril tivo lugar una cea benéfica co obxectivo de recadar fondos para os damnificados no terremoto de Siria e Turquía.

Organizada polas empresas de Salvaterra de Miño, Pixeralia Comunicación Visual, Restaurante A Miña Lareira, Restaurante La Ojiva, Abril Publicidad, Restaurante A Cantinera, Pinturas Fernando Míguez, Casa Mariano e Panadería-Cafetería A Broa máis de 200 persoas se xuntaron en Adegas La Val, para recadar cartos en beneficio dos máis necesitados.

A recadación íntegra foi para a ONG IAE Rescue, que realiza tarefas de intervención en derrubes

e busca de persoas desaparecidas e en axuda humanitaria, post-emerxencia e reconstrución nos espazos devastados por catástrofes naturais a nivel internacional.

Grazas á colaboración das empresas organizadoras e dos asistentes á cea, esta ONG de rescate puido enviar 4 contedores- vivenda e outros equipamentos.

A patinadora Lucía Ojea, 1º na Categoría Amateur galega

A patinadora salvaterrense Lucía Ojea acadou o 1º posto da 1ª Fase de Categoría Amateur Autonómica celebrada a comezos de maio en Brión (A Coruña)

Lucía Ojea pertence ao equipo CPA Salvaterra, das que tamén participaron nesa competición Aldara Presa en Cadete 1º Año e Antía Rodríguez en Cadete 2º Año.

Capital histórica do Condado

CONCELLO DE
SALVATERRA DE MIÑO

BAIXO MIÑO

TUI

Un 41% dos participantes no PIE acadaron a inserción laboral

Corenta e unha das cen persoas que están a participar no Programa Integrado de Emprego do Concello de Tui lograron a súa inserción laboral dende o mes de xaneiro.

Deste total, once persoas usuarias do Programa Integrado de Emprego e do Servizo de Orientación Laboral do Concello de Tui veñen de ser contratadas pola empresa PEPCO para a nova tenda que abriu no municipio.

O pasado marzo, tras a solicitude realizada por PEPCO en colaboración do Servizo Público de Emprego de Tui, levouse a cabo o proceso de selección de persoal para o novo establecemento da marca. Co obxectivo de cualificar as persoas participantes nese proceso selectivo e impulsar así as súas candidaturas o Programa In-

tegrado de Emprego adiantou a celebración do curso de "Atención ao cliente" previsto no seu programa formativo. Das doce persoas contratadas para o novo establecemento, 11 eran usuarias dos servizos municipais de emprego.

Dende xaneiro deste ano o Programa Integrado de Emprego de Tui ten impartido 26 accións formativas en competencias di-

xitais, coaching, preparación de entrevistas, atención ao cliente, manipulación de alimentos. Amais teñen realizado entrevistas personalizadas de orientación e estableceron convenios de prácticas en tres empresas, teñen realizado labores de prospección e intermediación nunha trintena de empresas, e tramitando máis de 150 ofertas.

Exposición "Donde Nunca TuiYo"

Andrea Zermeno e David Quínteiro amosan, até o 1 de xuño, na Sala de Exposicións Municipal, no edificio Francisco Sánchez, a mostra "Donde nunca TuiYo". A concelleira de Cultura, Sonsoles Vicente, acompañou aos artistas na apertura da mostra.

Estes dous novos artistas tu-

denses ofrecen unha novidosa exposición que mestura fotografía, pintura e debuxos. "Donde nunca Tui" é un proxecto de deformacións fotográficas. A exposición pódese visitar ao longo deste mes de maio na Sala de Exposicións Municipal, en horario de luns a venres de 9 a 14 h e de 16 a 21 h e os sábados de 9 a 13 h.

"Tui en Letras 2023"

O Concello pon en marcha "Tui en Letras", o programa de dinamización cultural e promoción da lingua galega e as letras que teñen lugar nos meses de abril, maio e xuño cun total de catorce actividades.

Cobra especial atención o 17 de maio, Día das Letras Galegas, coa XXIV Feira do Libro Galego, onde participarán a Librería Iris e a Librería Nobel con 13 postos. O mesmo día, a escritora tudense

Beatriz de Saracho dará lectura ao pregón; e autores e autoras poderán asinar os seus libros. En xuño conmemorárase o CXXXII Aniversario dos Xogos Florais de Galicia, na que o día 22 Xesús Alonso Montero ofrecerá a conferencia "Manuel Murguía e os Xogos Florais de Tui" no edificio Francisco Sánchez e o sábado 24 de xuño a cita será cun recital poético co "Cántico dos topónimos esdrúxulos" de Pepe Caccámo e a música de Magdalena Gamallo.

IV edición do MUMI en Tui e Valençá

Este 11 de maio presentouse en Tui a 4ª edición do MUMI. A programación será presentada a finais de xuño e incluírá showcases e actividades profesionais, tanto formativas como rondas de negocio, e contará tamén con concertos abertos ao público xeral nos que

participarán artistas de ambos territorios.

A pasada edición, a feira reuniu a máis de 200 profesionais durante tres días nos que se programaron 20 showcases, seis faladoiros, máis de 150 speed-meetings, e un festival con bandas transfronteirizas.

"Degusta Europa" chega á praza de abastos

Os alumnos e alumnas do CIFP Manuel Antonio elaboraron diversas degustacións na Praza de Abastos de Tui para celebrar "Degusta Europa", o programa co que a Deputación de Pontevedra conmemora a data do 9 de maio, o Día de Europa e da firma, no ano 1950, da "Declaración de Schuman".

A veciñanza da vila e as persoas traballadoras da Praza deron conta dos preto de 1.000 petiscos que formaban parte deste menú especial acompañadas pola presidenta da Deputación, Carmela Silva, xunto co alcalde de Tui, Enrique Cabaleiro, e a secretaria do CIFP Manuel Antonio, Beatriz Pol.

"Degusta Europa" chega ao lon-

go destes días a seis mercados da provincia para poñer en valor os produtos quilómetro cero á vez que dinamiza os mercados municipais para darlle un toque de innovación e vangarda gastronómica da man dos centros Manuel Antonio de Vigo e Carlos Oroza de Ponte-

vedra. O alumnado do primeiro, ademais de elaborar os petiscos de Tui, foi o encargado dos menús de Baiona (3 de maio) e Vigo (4 de maio). O CIFP Carlos Oroza estivo a cargo dos menús que se serviron en Redondela, Cambados e Pontevedra.

GL3
MOBLES e DECORACIÓN
Rúa Ourense, 4 -36700 - Tui
Tlf: 986 603 054 - 639 838 672

GOLOSOS
Golosinas
Helados
Snacks
Refrescos
Tartas de Gominolas
Artículos de Regalo
Calle Díaz n.º 8 - TUI Tel: 886 135 477
861 53 56 35
facebook.com/golosotui
Somos Diferentes
Endulzate la vida
Especialistas en Dulces Suavos

LA GRAN MANZANA
CAFÉ & HELADERÍA
Paseo de Calvo Sotelo, 31. Tui

A GUARDA

Subvención "Ágora" para a humanización da rúa Malteses

O concello da Guarda recibiu da Deputación de Pontevedra unha subvención "Ágora" de recuperación de espazos públicos para a redacción do proxecto "humanización da rúa Malteses, mellora da accesibilidade e da seguridade viaria".

A redacción do proxecto de Malteses orzamentada en 18.113 € está financiada nun 90 % pola Deputación de Pontevedra; que tamén subvenciona, dentro do mesmo programa, o proxecto de "mellora na seguridade infantil no entorno do CEIP As Solanas.

O proxecto de humanización

da rúa Malteses abarca unha superficie de 1.300 m², dende o nº 2 no cangrexal, ata o nº 94 no aparcadoiro de Reguiño incluíndo todos os transversais, completos cara ao mar e parciais cara a zona alta.

Esta humanización ten encaixe no plan municipal de renovación e modernización do parque de vivendas, "plan REHABITA", xa que pretende a mellora e rehabilitación do espazo público en consonancia coa rehabilitación que os particulares están realizando nas súas casas. Así, dende o concello, motivárase aos pro-

pietarios para que actúen sobre os seus inmobles e conseguir unha actuación integral sobre o espazo urbano.

Os principais obxectivos da actuación, dende o punto de vista funcional son: eliminar o acceso rodado, agás a residentes e vehículos autorizados; garantir, na medida do posible, as condicións de accesibilidade universal e mellorar cruces, varandas e interseccións. Ademais xéranse espazos de encontro e consolídase unha imaxe de conxunto.

Entre as actuacións que se propoñen contemplanse a renovación

do pavimento, recollida das augas pluviais, mellora da iluminación, sinalización, mobiliario urbano adaptado e a renovación dos demais servizos. A intervención manterá o máximo respecto á memoria

da rúa. Sobre as pedras levará talladas marcas mariñeiras e indicacións a lugares senlleiros da localidade. O pavimento será coma unha alfombra que relata a historia da vila.

Deu comezo ao programa "Historias de mulleres guardesas"

O Concello da Guarda, a través da Concellería de Igualdade e o Centro de Información á Muller, programou a iniciativa "Historias de mulleres guardesas", unha alternativa de ocio cultural e saudable na que o eixo principal foron as historias de mulleres da vila que destacaron nas súas diferentes épocas por diversas razóns.

Desta volta e despois do grande éxito que tivo a primeira edición

desta actividade, realizada entre outubro e novembro do 2022, retomouse o mesmo formato cun roteiro e unha andaina, que contou cunha ampla e activa participación.

O roteiro, que tivo lugar o pasado venres día 5 de maio saíu dende a Praza do Reló, en el falouse dunha serie de mulleres, todas veciñas da Guarda, que dun xeito ou doutro forman parte do imaxinario colectivo e da historia

da vila, cunha breve achega biográfica para lembrar como foi ou como é a vida destas mulleres e poñerlle cara amosando fotografías para que todos/as os/as participantes as recoñezan.

No caso da andaina, que realizouse na xornada do domingo día 7 de maio saíu dende a Alameda da Guarda con 8km de percorrido onde falouse de mulleres de Salcidos e Camposancos, tendo en conta fundamentalmente os

traballos e oficios aos que se adicaban, e lembrando a algunhas persoas que viven ou viviron nestas dúas parroquias, amosando

tamén imaxes delas para saber quen foron ou son as protagonistas destas historias.

Os teus primeiros pasos do
Camiño Portugués da Costa en Galicia

MISCELÁNEA

Por Roberto Mansilla Blanco

O galego e a Lusofonía

O galego como idioma é un activo con capacidade suficiente para expresar a dimensión exterior de Galicia. E nesa dimensión exterior, o mundo lusófono ábrese, a priori, como o seu complemento natural, cando menos máis inmediato. E faino a simple vista. Aí está a proximidade xeográfica de Galicia con Portugal e unha realidade 'raiana', tamén vinculada á identidade miñota/minhota, que pervive tanto no imaxinario popular como nas relacións transfronteirizas, sexan estas de carácter económico, social, político e cultural.

Pero a lusofonía non se limita, obviamente, a Portugal. Hai un mundo lusófono dende Asia ata África e América. Rachando eses estereotipos aínda existentes en ámbalas dúas beiras do Miño, visións claramente mediatizadas polo centralismo político e territorial ibérico instalado entre Madrid e Lisboa, son moitos e moitas os que loitan diariamente, especialmente den-

tro da sociedade civil, por afirmar ese patrimonio común lingüístico, histórico e cultural galaico-lusófono. Na edición de febreiro de Novas do Eixo Atlántico, o comunicador brasileiro Christian Sales afirmaba esa íntima relación entre o galego e o portugués expresado dentro dun espazo lingüístico común así por el definido: "Galaicofonia, o que falamos é galego".

Os actores institucionais galegos coñecen perfectamente que a lusofonía é ese espazo xeopolítico no que ten cabida a dimensión non só da cultura galega senón tamén proxectos e iniciativas en diversos ámbitos institucionais, empresariais, académicos, de cooperación. Existe unha euraorrexión Galicia-Norte de Portugal. Se ben a través do Estado español, Galicia é membro asociado da Comunidade de Países de Lingua Portuguesa (CPLP) e tamén ten presenza noutros organismos lusófonos como os Países Africanos de Lingua Oficial Portuguesa (PALOP). Porque un galego pode

Asume a clase política e a sociedade galega que esa expresión galaico-lusófona é determinante para a nosa presenza no mundo?

perfectamente comunicarse cun brasileiro, caboverdiano, angolano, mozambicano ou timorense sen intermediarios. Son feitos, non expectativas.

Agora ben, assume a clase política e a sociedade galega que esa expresión galaico-lusófona é determinante para a nosa presenza no mundo? A resposta non é uniforme e corre o risco de diluírse na estela dos matices. Dificulta isto a concreción dunha estratexia definida para inserir a Galicia nese mundo lusófono que tantas oportunidades abre? Tampouco está clara a resposta. Ou pode que si, porque esa estratexia, cando menos a nivel político e institucional, non está tan claramente definida.

E non falamos, exactamente, de aspectos estritamente soberanistas que poderían, en todo caso, facilitar esa dimensión exterior para Galicia. Quebec non é un Estado

independente pero ten un peso institucional específico dentro da francofonía. A ninguén dentro do mundo francófono se lle

ocorre deixar fóra a Quebec, incluso un Estado tan centralista como o francés. Entón, por que Galicia non pode ter esa mesma dimensión noutros ámbitos, como é o caso da lusofonía?

Francisco Fernández del Riego, home-naxeado co Día das Letras Galegas 2023, instaba a "non renderse nunca". Defensor de Galicia, da súa lingua e cultura, esas palabras conectan igualmente coa vocación internacionalista que sempre estivo presente dentro do galeguismo na loita que durante décadas levaron a cabo por colocar a Galicia no mundo. Porque Galicia e o idioma galego, como moitos pobos, teñen dereito a exercer a súa expresión global. E nesa empresa, a lusofonía se presenta como ese aliado natural e estratéxico para Galicia. Agora ben, e como sociedade, estamos preparados para asumir ese reto?

A Deputación concede 25.000€ para o Servizo de Normalización Lingüística

En Ponteareas, Moaña, Valga, A Cañiza e O Porriño

O servizo de Lingua da Deputación de Pontevedra vén de conceder cinco subvencións para apoiar o mantemento dos Servizos de Normalización Lingüística (SNL) dos concellos da provincia por un total de 124.853,34 euros neste exercicio de 2023. O Concello de Ponteareas foi un dos que presentou a solicitude de axuda e recibiu o máximo permitido, unha contía de 25.000 euros, para facer fronte ao custe de persoal do departamento municipal, que xa está en funcionamento.

A maiores da solicitude do

Concello de Ponteareas, a Deputación de Pontevedra recibiu tamén peticións de subvención para mantemento por parte dos concellos de Moaña, Valga, A Cañiza e O Porriño, todos eles municipios con SNL en activo (o de O Porriño con novo departamento dende 2020).

A principal novidade deste exercicio 2023 é o aumento das contías nun 75%, que pasaron dos 20.000 aos 35.000 euros para os municipios que impulsasen novas áreas de Lingua, e dos 16.000 aos 25.000 para as entidades que potenciaron os xa existentes.

Esta nova inxección de fondos provinciais para potenciar a lingua galega debeuse, segundo a deputada responsable da área de

Lingua, María Ortega, á aposta para que as administracións locais consoliden o uso do galego como principal lingua de traballo e de comunicación coa veciñanza tendo un departamento consolidado ao efecto, así como para incrementar o uso e o prestixio da lingua en todos os ámbitos e sectores do termo municipal e non só no seo da propia Administración.

As funcións dos servizos de normalización lingüística que se acollen a esta convocatoria, tal como se recolle nas bases, son asesorar a Administración municipal na procura do incremento do uso e prestixio da lingua galega; velar polo cumprimento da lexislación lingüística por parte da institución e por garantir os dereitos lingüísticos á cidadanía;

fomentar o uso do galego no conxunto da sociedade; propoñer programas dinamizadores e accións concretas que conciencien a sociedade respecto ao uso e prestixio da lingua galega, e a impliquen no proceso normalizador; fomentar o uso do galego no ámbito socioeconómico e, en xeral, en todos os sectores de importancia para a súa repercusión social; planificar, xestionar, coordinar e difundir a realización de cursos de lingua galega, xerais e específicos, tanto para o persoal da administración como para a poboación en xeral ou para os diferentes sectores sociais; ou mellorar a calidade lingüística e comunicativa da administración, entre outras.

Ademais das axudas desta liña

os concellos solicitantes poden optar tamén á liña de axudas da Deputación para o fomento de actividades ou programas de dinamización, algo incompatible no anterior mandato.

TEMPOS
CENTRO DE ESTUDOS

- Reforzo escolar
- Motivación
- Técnicas de estudo
- Preparación de exames
- Orientación educativa

Avda. de Galicia, 4- 1º- PONTEAREAS. Telf: 675 088 316 - info@academiatempos.es

GASOLEOS TEA
Distribuidor oficial REPSOL para:
CALEFACCIÓN, INDUSTRIA Y AUTOMOCIÓN
SERVICIO A DOMICILIO

PONTEAREAS | 986 66 13 90
986 66 13 89
A GUARDA | 986 61 43 61

REPSOL

Programa de ecoturismo "Vive o Rio Minho"

A Deputación de Pontevedra impulsa durante este mes de maio as actividades ecoturísticas a través do programa 'Vive o Rio Minho' nos concellos galegos e portugueses da 'raia'.

As persoas participantes gozarán dunha xornada de ecoturismo. Comezarán cunha ruta de sendeirismo pola chamada Senda dos Pescadores, dende a desembocadura do río Tamuxe en O Rosal ata Tomiño, para facer despois o treito inverso en caia polo río Miño. Ambas rutas estarán guiadas e interpretadas, discorrendo por unha paraxe natural e cultural de moita beleza. A xornada ocupará o día completo, dende as dez da mañá ata as 19.30 horas.

'Vive o Rio Minho', desenvolvido dentro do proxecto homónimo financiado con fondos europeos do programa 'Interreg V-A POCTEP 2014-2020', pretende ser unha alternativa turística que permite

coñecer o territorio transfronteiriño do Miño dun xeito tranquilo, seguro e non masificado buscando a natureza, a cultura e toda a riqueza que ofrece a contorna.

O domingo 30 de abril realizouse unha andaina entre Vila Nova de Cerveira de Tomiño que finalmente foi realizada por 100 persoas, e o xoves día 3 o programa realizou unha actividade para persoas prescriptoras de viaxes.

A seguinte xornada para a que se abrirá inscrición será a do sábado 20 de maio, que se desen-

volverá entre Melgaço e Arbo. Inclúirá unha visita guiada á vila de Melgaço e o Solar do Alvarinho en Portugal para despois visitar o Museo Arábico do viño e a lamprea en Arbo. Pola tarde haberá balismo na zona de Arbo dirixido pola empresa Arrepións. A actividade é para maiores de 12 anos, sendo imprescindible tamén saber nadar.

Todas as actividades son gratuítas e están destinadas ao público xeral (maiores de 12 anos que saiban nadar)

A casa forestal de Oia acollerá un centro de interpretación da Serra da Groba

A comunidade de montes de Santa María de Oia vén de rematar os traballos de rehabilitación da casa forestal, edificio de grande valor patrimonial que, unha vez recuperado, funcionará como centro de interpre-

tación da Serra da Groba, para a súa divulgación como espazo sensible de especial protección natural, patrimonial e paisaxística.

Entre o 29 de abril e o 1º de maio organizáronse un acto institucional de inauguración desti-

nado ás persoas comuneiras, dúas visitas guiadas abertas ao público para mostrar o edificio cun pequeno percorrido polo patrimonio situado na contorna, e unha actuación musical do grupo Take It Easy.

A licitación os kioscos das praias da Lamiña e do Muíño

O Concello da Guarda ven de publicar na plataforma de contratacións públicas do estado o anuncio para a explotación dos servizos de temporada nas praias da Lamiña e do Molino, baixo o código de expediente 1028/2023.

Trátase dun procedemento aberto e de carácter ordinario para a explotación dos kioscos emprazados nas praias de cara á vindeira tempada estival e que ten un presuposto base de licitación de 4.000€ para dous anos.

Música e baile no Día das Letras Galegas

O mércores 17 de maio ás 19h. No Auditorio de San Benito celebrárase na Guarda o tradicional Festival de música e baile, no que as diferentes asociacións da Guarda renderán tributo ao autor homenaxeado este ano.

Contará coa presenza da Agrupación Cultural Guardesa, quen abrirá o acto lembrando a figura de Francisco Fernández del Riego a través dunha reseña sobre a súa vida adicada a difusión das nosas letras e a nosa lingua. A Continuación intervirán os diferentes grupos de música e baile tradicional como o Grupo de gaitas da Terceira Idade, o Grupo de Baile Xamaraina, Grupo de Pandereteiras Vento Mareiro, A Boalleira, Trebón dos Xidos e os grupos de baile Na ribeira do Miño (CEIP A Sangriña), Anduriñas

(CEIP As Solanas) e Churumbela. Todos eles terán tamén ocasión de lembrar a memoria do autor homenaxeado a través de pequenas lecturas da súa obra.

Ademais da realización do Festival, a celebración das Letras Galegas complementarase co Contacontos a cargo de Polo correo do vento "Un día para as Letras. Pequena biografía de Francisco Fernández del Riego", organizado polo Departamento de Lingua da Deputación de Pontevedra nunha data de realización pendente de confirmar.

X Salón do Viño e Licores Galegos de Calidade

5 e 6 de xuño 2023 • Ourense - Galicia - España

Solicita a túa acreditación profesional

Participa nesta cita...

- 100% ADEGAS GALEGAS
- 100% CALIDADE
- 100% PROFESIONAL
- CATAS COMENTADAS ACIOS E POTES DE OURO
- TÚNEL DO VIÑO E DESTILADOS

organiza

Expourense

DEPUTACIÓN OURENSE

XUNTA DE GALICIA

www.vinisterrae.es

OPINIÓN

Caderno da viaxe

Por Xoán Antón Pérez-Lema

A nosa seguridade

Un mando policial que desenvolveu até hai moi pouco tarefas de coordinación da seguranza pública nun Corpo de Policía autonómico referíame hai poucos meses que as necesidades da seguridade cidadá estaban a evoluir substancialmente tanto no cuantitativo como no cualitativo e que a planificación e resposta a estas necesidades tiñan de se radicar na proximidade. Para este experto cada país, cada territorio, habería prever e avaliar as súas necesidades. E, por suposto, non entendía como Galicia abortara o desenvolvemento da súa Policía despois de creala por lei no 2007.

Un policía nacional con destino na sala do 091 na Coruña denunciaba hai poucos

días nun xornal galego a moi curta dotación policial na Coruña e, en xeral, na Galicia toda. “A Dirección Xeral da Policía non ten en conta a Galicia”, afirmaba. Seica precísanse na cidade 100 policíaas máis e só se van dotar unhas 20 prazas. Con 12900 delitos no 2022 a cidade herculina rexistra un 21,18% máis ca Vitoria-Gasteiz, capital de Euskadi (atendida de xeito integral en todas as súas necesidades pola Ertzaina), que porén, ten 9.000 habitantes.

No profesional, esta desatención tradúcese na case imposibilidade de que os funcionarios policiais galegos poidan desenvolver a súa carreira profesional no seu país durante bastantes anos. A mesma inxustiza profesional que sofren os fun-

cionarios da Unidade adscrita á Xunta, privados da estabilidade que lles daría a integración na Policía de Galicia que determinou a Lei que creou o Corpo e segue incumplida.

Tamén o noso tránsito rodado e a seguridade pública no rural e rururbano teñen necesidades que non están a ser cobertas, malia a moi acaída competencia profesional dos funcionarios da Garda Civil en Galicia, por certo galegos na súa meirande parte. Mais a estrutura centralista e militar opera no tránsito un modelo recadatorio, no que Galicia é un teto no que chuchar. Segundo datos de 2015 e 2016 a Garda Civil de Tráfico impón 170.000 multas máis no noso País a respecto da media estatal, pois que impón 147 multas por cada 1.000 habitantes na Galicia e só 85 multas/1000 habitantes nos outros 13

territorios do Estado onde operou neses anos. Como acaída-mente ven de escribir o antigo deputado estatal do BNG Francisco Rodríguez esa estrutura centralista e militar non é allea a que os casos de corrupción precisamente abrollen no ámbito dos seus altos cargos militares. É evidente que a probada calidade técnica e profesional dos gardas civís galegos gañaría en eficacia e eficiencia de se integrar nunha Policía civil e democrática, baixo mando da Xunta de Galicia.

Pois logo xa é hora de atender dende nós propios a nosa seguranza. É hora de incorporarmos á axenda do galeguismo político a prioridade da seguridade pública. É hora de facer realidade a Policía galega.

Arsenio: o home que nos fixo soñar

Arsenio Iglesias, lenda branca e azul, é a máis sobranceira das persoas do deportivismo nos seus 117 anos de vida. Como ven de dicir o seu fillo Antonio, o Dépor era a súa Casa. E él era o Noso, como lle cantou a afección nunha desas conexións entre pobo e líder nado do pobo tan pouco usuais na nosa Galicia.

Mais fóra do Dépor Arsenio Iglesias foi un grande profesional do fútbol, que como xogador e adestrador deu o mellor de si propio, no técnico, no táctico e no estratéxico, no Dépor, no Granada, no Sevilla ou no Hércules. Na súa profesionalidade da orde e do talento, influíu a súa proximidade durante máis de 30 anos co avogado vimiancés Antonio Vázquez Mouzo, que o fichou para o Bergantiños no 1950. Arsenio entregábase ao traballo ben feito e eficaz cos seus clubs e cos seareiros que pagaban. Velaí o seu compromiso co sentido da

equipa que foi quen de combinar o xenio dos fenómenos de Fran, Bebeto ou Mauro Silva con outros máis de liña xerando unha equipa gañadora fronte adversarios con moitas máis estrelas e orzamento na Copa de 1995 e no trunfo moral da Liga 93-94.

Orde e talento que incluía a defensa da súa dignidade como profesional que manifestou na súa marcha do Dépor (1995) e do Madrid (1996). Porque Arsenio demostrou que a súa brillante e exitosa idea de construír fútbol era incompatíbel co star system do vestiario que lideraba un Raúl ao que ninguén lembra, co palco do Bernabeu e coa prensa deportiva madrileña. Porque Arsenio ten moito a ver coa forza da afección do Dépor do 2023, que xunta máis de 27.000 seareiros no estadio e máis de 25.000 aboamentos cando transitamos polo inferno temporal da 1ª Federación.

Arsenio salientou tamén pola súa empatía. Na súa pedagogía como adestrador cos seus xogadores, mais tamén no que nos aprendía ou nos lembraba aos xoves seareiros e ao público en xeral. Que o fútbol é un xogo e nel a derrota é mesmo máis humana ca a vitoria. Que non estamos sos no mundo porque os outros tamén xogan e nos poden guindar a vitoria dos

fuciños. Empatía na súa conexión coa xuventude, cos seus rapaces descamisados das xeracións que seguían ao Dépor polos campos de xogo.

Tamén salientou Arsenio polo seu sentido cívico, cidadán, patriótico. Entre 2006 e 2009 aceptou o cargo que a conselleira Anxela Bugallo e o director xeral Santi Domínguez (BNG) lle ofrecían, canda Fernando Vázquez, e foi o adestrador da nosa selección nacional sen perceber diñeiro ningún (tampouco Vázquez). Malia o seu apartidismo sabía que aquel aceno non lle habería caer ben a unha minoría, mais bastante influínte, de paisanos que non querían ouvir falar de que Galicia tiver unha selección de noso. E asumiu as resultas da súa decisión como home dunha peza.

Arsenio pertence xa á historia. Mesmo lle pertence ao mito. Mais por moitos anos que vivamos, mister, non poderemos esquecer que fuches ti quen nos fixo soñar.

Tlf.: 986 65 80 18
Fax: 986 65 82 69
Móbil: 608 88 01 23

Chan da Salgosa. Oleiros
Salvaterra de Miño

Aridos do Mendo, s.l.

Aridos e Formigóns

Zona Franca busca investidores en Dubai

O delegado do Estado na Zona Franca de Vigo, David Regades, estableceu contactos con investidores internacionais para proxectos en Galicia e en Vigo no marco da Annual International Conference&Exhibition World AICE 2023 da World Free Zones Organization, que se celebra en Dubai. As zonas francas do mundo reúnen durante tres días para analizar as zonas de comercio global 2.0.

En concreto, David Regades mantivo reunións co presidente da World Free Zones Organization, Mohammed Al Zarooni, que tamén preside tres zonas francas de Dubai; e o seu CEO, Samir Hamrouni; así como co presidente da International Free Zone Authority Dubai, Martin Pedersen.

Mohammed Al Zarooni é considerado un dos principais líderes influentes en zonas francas do

mundo e desde 2021 preside a Autoridade de Zonas Económicas Integradas de Dubai, que posúe tres das Zonas Francas pioneiras (a Zona Franca do Aeroporto de Dubái, o Silicon Oasis de Dubái e a CommerCity de Dubái).

David Regades tamén se reuniu

con Ito Bisonó, ministro de Industria, Comercio e Mypimes da República Dominicana, fundador ademais do Centro de Análise para Políticas Públicas (CAPP), think tank enfocado en propoñer reformas para a área da economía, defensa e política.

A Deputación e AELG organizan a VI edición dos Roteiros

Volveron os Roteiros Literarios organizados pola Deputación e a Asociación de Escritoras e Escritores en Lingua Galega (AELG) para dar a coñecer as cidades e vilas da provincia da man de autoras e autores galegos, que exercen de guías tomando como base obras literarias propias ou alleas que se ambientan en diversos espazos da súa xeografía.

Nesta sexta edición serán 5 os roteiros, que se celebrarán

durante as fins de semana do mes de xuño e que se espallarán polos concellos de Vigo, Moaña, Vilagarcía, Pontevedra e Lalín, guiados por María Xosé Porteiro, Anna R. Figueiredo, Xurxo Alonso, Adolfo Caamaño e Xoán Carlos García Porral.

Terán un total de 125 prazas (25 cada un) e as inscricións abranse o luns 15 de maio en www.depo.gal. As persoas interesadas poderán solicitar un máximo de dúas rutas.

DEPUTACIÓN DE PONTEVEDRA

ORIXE
RÍAS BAIXAS

Un ano e mil ocasións para celebrar a provincia de Pontevedra

O PSdeG-PSOE a AGAL impulsarán a Lei Paz Andrade nos Concellos galegos

O secretario de organización do PSdeG, José Manuel Lage Tuñas, reuniuse co presidente de AGAL, Eduardo Maragoto, para encontrar puntos comúns de cara a impulsar as relacións culturais e económicas de Galicia co norte de Portugal e o mundo lusófono. No encontro tamén participaron a portavoz de cultura do grupo socialista, Noa Díaz, e a responsable de cultura no concello de Santiago, Mercedes Rosón.

Ambas organizacións coincidiron na necesidade de desenvolver e darlle contido á Lei Paz Andrade, que foi aprobada por unanimidade no Parlamento no ano 2014. Esta normativa que chegou á Cámara como iniciativa lexislativa popular, promove estreitar as relacións de Galicia

coas distintas comunidades lusófonas aproveitando os lazos lingüísticos que se comparten con elas.

Eduardo Maragoto trasladoulle ao PSdeG o documento coas 12 propostas que presentan nesta campaña de municipais aos distintos grupos políticos, que camiñan neste mesmo sentido. As medidas que propoñen desde

AGAL tocan distintos ámbitos, pero teñen o fin último de impulsar as relacións económicas e culturais, así como de garantir a supervivencia da lingua galega. Un aspecto interesante que queren destacar é o de favorecer distintos encontros entre institucións galegas e portuguesas, como vehículo de aprendizaxe cruzado.

Camilo Franco será o director do Culturgal 2023

Culturgal arrinca este 2023 cunha nova persoa á fronte: Camilo Franco. O xornalista cultural e escritor será o encargado de organizar a décima sexta edición da Culturgal, que se celebrará do 1 ao 3 de decembro en Pontevedra.

A feira busca este ano ampliar a participación profesional implicando máis sectores, baixo a premisa de ensanchar a base do que se considera cultura no século XXI. Forman parte de Culturgal as aso-

ciacións profesionais máis representativas do sector: Asociación

Galega de Editores (AGE), Asociación Galega de Empresas de Artes Escénicas (Escena Galega), Asociación Galega de Empresas Musicais (AGEM), Empresas Galegas Adicadas a Internet e ás Novas Tecnoloxías (Eganet), Asociación Galega de Produtoras Independentes (Agapi). A feira conta tamén co patrocinio da Axencia Galega das Industrias Culturais (Agadic), o Concello de Pontevedra, a Deputación de Pontevedra e a Deputación de Coruña.

O IGADI celebra o Día internacional da Lingua Portuguesa

No marco do 5 de maio, o Observatorio Galego da Lusofonía (OGALUS), do Instituto Galego de Análise e Documentación Internacional (IGADI), no marco do seu décimo quinto aniversario, pon en marcha un especial que circula por distintos continentes, achegándose a cuestións esenciais para o dominio da lusofonía no século XXI.

Entre elas, o papel de Galicia ou Macau, a importancia da mobilidade das persoas no espazo xeopolítico da CPLP, o papel das

zonas transfronteirizas en construción no espazo internacional lusófono ou as diferentes relacións entre actores e axentes da lingua portuguesa.

No especial participan 23 investigadores, desde Galicia, Portugal, Brasil, Cabo Verde, Mozambique, Timor Leste, entre outros. O especial OGALUS realízase baixo a coordinación do académico Wesley Sateles Guerra, e contou coa colaboración do CERES do Brasil e da Juventude Unida de Países de Lingua Portuguesa.

Xogos tradicionais nas escolas galego-portuguesas

Asociación Ponte...nas Ondas! promove en maio unha campaña de xogos tradicionais nas escolas e institutos de Galicia e Portugal baixo o lema: En Maio Ponte...a Xogar!

A campaña pretende converter os durante o mes de maio os espazos recreativos dos centros escolares galegos e portugueses, en grandes espazos lúdicos nos

cales, durante os tempos de lecer, se practiquen os xogos populares como forma de transmitilos e de compartilos. Toda vez, e grazas á composición do vídeoclip "A ponte", cantado por ilustres músicos de Galicia, Portugal, Brasil e Mozambique propónse aos centros unha actividade para divulgala entre o alumnado.

Exposición sobre Afonso X O Sabio e Galicia en Roma

O 18 de abril inaugúrase en Roma a exposición "Afonso X e Galicia. O monarca que de tanto mirar as estrelas esqueceu da terra". A mostra, organizada por Attilio Castellucci, en representación do Centro de Estudos Galegos de

Roma que dirixe, xunto con Paolo Canettieri, en representación do Departamento de Estudos Europeos, Americanos e Interculturais, poderase visitar ata o 17 de maio no Edificio Marco Polo (Circonvallazione Tiburtina 4).

CRISTALERIA CONDADO S.L.
Derivados do Vidro
TV: 926 66 16 42
cristal@cristaleriacondado.com
AVDA. DE CASTELAO, 9
36860 PONTEAREAS
(Pontevedra)

CAFÉ C.A.S.
RESERVAS Y PEDIDOS
638 047 579
DESAYUNOS
MENU DEL DIA
FINES DE SEMANA
MENU ESPECIAL
COMIDA PARA LLEVAR
Rúa Vidales Tomé N° 4, 36860 - Ponteareas

Gestor Ambiental y Técnico en Obras
Manuel González Abril
■ OFICINA TÉCNICA DE PROYECTOS
■ TRAMITACIÓN Y PARTICIÓN DE HERENCIAS
■ PERITACIONES Y TASACIONES INMOBILIARIAS
■ ALTAS Y CORRECCIONES ANTE CATASTRO
Teléfono 630 485 211 obrasmg@hotmail.com